[מ]שני כתובים הבאין כאחד. [נ]דבמתניתין קתני קרני למיתה, בסנהדרין מיתה בגופה כתיב, דכיון דזר הוא ״והזר הקרב יומת״, דהא מתוספר בגדים גמי כי יקרינן ליה בסנהדרין״). וטובא קשיא לי בגוף, חדא, דמה לו לגלוח מהן, הא מיתה בגופה כתיב, דכיון דזר הוא ״והזר הקרב יומת״, דהא מתוספר בגדים גמי כי יקרינן ליה בסנהדרין״). אין בגדיהן עליהן אין כהונתן עליהן, וקרוי להו זרים; ועוד, א״כ תיגול עבודה לא נתנה לזרים; ועוד, הא״כ מיגול נמי יקרינן ליה בסנהדרין״). וטובא קשיא לי בגוף, חדא, דמה לו לגלוח מהן, הא מיתה בגופה כתיב, דכיון דזר הוא ״והזר הקרב יומת״, דהא מתוספר בגדים גמי כי יקרינן ליה בסנהדרין״). אין בגדיהן עליהן אין כהונתן עליהן, וקרוי להו זרים; ועוד, הא״כ מיגול נמי יקרינן ליה בסנהדרין״). [מ]וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין. ולמאן דאמר מלמדין, ר׳ יהודה ממכת מרדות דנלמדי מרבעי מיתות (דף מז:): [פסחים כו.]. בכל דוכתי דאמרי אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר? ר׳ יהודה היא ומסכת ולפיכך [מנחות נ:]. **דתנא דבי רבי ישמעאל.** מתניתין דבי רבי ישמעאל היא שנמנית ונסדרה בבית מדרשו של ר׳ ישמעאל ומילתיה הא תנאים הרבה כמו שמדברו רבי מאיר ור׳ אושעיא [לקמן מא.]. **לא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת.** ולקח הכהן וחרק הכהן בעיני דמשמע בעלמא על ידו ולא על ע״י אחרים (ע״רוברבן קנ:). **בינו לבין הרצפה.** דבעינן לעמוד לשרת ולא לבין שמירה [פסחים סח:]. **רגלו אחת וכו׳.** כהן העומד על גבי כלי לו אחד לו שום דבר המונע בינו לבין הרצפה ועבד עבודתו פסולה דכתיב ורמת כסל אחוז הליום העומדים שתחת עמידתו דשמר אחוז [שבת צג:]. **ארעית דתהומא.** שולי תהום [רשב״ם ב״ב סג:]. **נתינה.** מתנת הקרן דמזבח. **אלא בימין.** דכל מקום שנאמר אצבע דהוה אינה אלא ימין. **וכי נאמרה יד בקבלה.** כלומר וכי נאמרה אצבע בולקת אלא בזמן [הוא אמור ומקבל אין נדרש לפנין] [מנחות יט:]. **יד אינה אלא ימין.** דגמר מידו דימנית המלגורע [עטיר] [לשיטתם״ק: עני עי׳ בע״ב מה שהובא משם] [שם י.].

[מכאן שייך לעמוד ב]

מקרא נדרש. בסמיכות הפרשיות ותש״פ שאין היקש מפורש בהן [ב״מ צח.]. **כל מקום שנאמרה אצבע ובהונה.** ומוקמינן כפ״ק דמנחות (דף י.) אי אצבע אי בהונה כמהה ונמה מתלגורע עני דכתיב בה ובעל הכהן אצבע דמינית ומיניה לפנין לכל הינא דכתיב כהן אי אצבע שתחת עבודה דמינין [חולין כב.]. **תרתי בשינן.** דלא אמרינן ימין אצבע אם כן [כתיב] אצבע וכהונה כגון מעלת דכתיב ביה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו [ויקרא ד] דאמר הכא ולא אמרינן הוא דאמר מתלגורע עטיר [נ״א משישנה״ק: עני דכתיב בה והזה הכהן באצבעו דמינית מה אצבע וכהונה דהכא ימין אף דבעלמא ימין ואש״ג דבעטיר נמי כתיב ובעל הכהן את אצבעו דמינית מהכא לא נמרינן דלגופיה אלגלגרע אבל דעני לא אלגלגרע דכיון דכל דרך זאתו כעטיר הא נמי דכעטיר הלכך מינה גמרינן]

מסורת הש״ס עם הוספות

א) [קדושין דף כד. וש״נ], **ב)** תוספתא פ״א ה״ה ומנחות פ״א ה״ד שבת נג:, **ג)** לקמן כו., **ד)** [ממנות יט. ע״ש] ת״כ דבורא דחובה פרק ט ה״א, **ה)** [עי׳ תוס׳ יומא נב: ד״ה שלמן], **ו)** ממנות י., **ז)** פנ:, **ח)** עי׳ לקמן קי. ועי׳ תוס׳ שם ד״ה מין, **ט)** ע״ב, **י)** יז:, **כ)** ה״ב, **ל)** יט., **מ)** [דף לז:]. **נ)** [וע״ע תוס׳ פסחים נז. ד״ה לכרוך ותוס׳ יומא נח. ד״ה מין ותוס׳ סוכה לז. ד״ה כי היכי וד״ה דבעינן].

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ ומקבל ביה אלא: **(ב)** תוס׳ ד״ה הוא״ל וכו׳ וי״ל דהתם מיירי כגון דקרעו לולב בסוללא ונטלו הסודר בידו דהא ולמי לא הוי לקיחה אלא היכא דכריך ליה לגולב:

תורה אור השלם

א) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: [ויקרא ד. כה]

וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: [ויקרא ד. לד]

הגהות וציונים

(א) שייך לסוף הדף הקודם. כת״י ״משום דהוו כו׳ שני כתובין הבאין כאחד״: **(ב)** נ״א שני כתובין הבאין כאחד כו׳. **דתרווייהו מחלי עבודה וכתיב בהו מיתה בסנהדרין.** וה״ה דהוה מצי למיטר דהוי זר ושלא רחוץ ידים ורגלים שני כתובין הבאין כאחד **דהא מחוסר בגדים לא כתיב ביה מיתה אלא משום דזר הוא והדא מיניהו נקט** (גליון, וכ״ה בש״מ) ובוה תבין דברי תוס׳. **הה״ד** (חילופי גירסאות בדפוס פפד״מ): **(ג)** ס״א ורצפה מקדשת. **האדם לעבוד עבודה שם דאינו יכול לעבוד במקום אחר.** ויש גורסין **הואיל ורצפה** מקודשת **כלומר** לעמוד כו׳ (ש״מ). ועי׳ רש״ש: **(ד)** מקודשין (ש״מ כ״ו): **(ה)** נ״א אבן אחת **מאבני הרצפה** מקביעותה ומתנענעת לכאן ולכאן (צ״ק), ומוחק ״ברצפה נדולדלה״, וכ״ה בש״מ): **(ו)** שהיו מקדשין (ש״מ): **(ז)** מאצבע (כת״י): **(ח)** ולקמן (כת״י): **(ט)** ג״ש דלקמן דולפינן (ש״מ): **(י)** שנאמר **בו** (ש״מ): **(יא)** לעולם לית לה ג״ש **גרסינן** (ש״מ, ״ה״ג״ ליתא בדפו״י). וכ״ה בכת״י ומסשיך ״וכי נאמר יד ימנית בפירוש״: **(יב)** ״בה״ נמחק (ש״מ): **(יג)** צ״ל הוי (גליון). ובש״מ ״הוא דאיכא״, (ובכת״י ״הוי אמינא איכא״): **(יד)** הוא **דבתיבה** (ש״מ כ״ו): **(טו)** בית אחיזה: **(טז)** נ״א בכה **מצינו** קשה כו׳ וגי׳ בה״ז ולפירוש הקונטרס דליף **מהדא** וכו׳ (גליון). ובש״מ דר״ש ש״ח **מבנין אב:** **(יז)** נביא **אבל מה** (ש״מ): **(יח)** בשבועות **וי״מ** הואיל. והד״א (ש״מ): **(יט)** בש״מ ״בשעת **קבלת** הדם״, וברש״ש לא הגיה: **(כ)** וא״ת מ״ש דחשיב ליה (ש״מ): **(כא)** ההוא **נמי** דכריך (ש״מ): **(כב)** ונוטל **שני ראשי הסודר** ובאותו ענין (ש״מ): **(כג)** דהוי (ש״מ כ״י):

מסכת טהרות

פרק ו׳ משנה ב׳

ארבעה ספקות רבי יהושע מטמא, והחכמים מטהרין. כיצד, הטמא עומד והטהור עובר, הטהור עומד והטמא עובר, הטמאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים, טהרה ברשות היחיד וטמאה ברשות הרבים, ספק נגע ספק לא נגע, ספק האהיל ספק לא האהיל, ספק הסיט ספק לא הסיט, רבי יהושע מטמא, והחכמים מטהרין:

עין משפט נר מצוה

עד א מיי׳ פ״ה מהלכות טומאת מקדש הלי״ח:
עה ב מיי׳ שם הלי״ט:
עו ג מיי׳ פ״ג מהלכות בית הבחירה הלי״ט:

ליקוטי רש״י

אין מלמדין. דהוה ליה למיכתב תרי [שבת ע.]. מהכלר כתבים לאיתן ולא ליפא מתבריה שמע מינה דווקא הכי קאמר [פסחים מה.]. מלגלא כתיב אחד [מנחות נ:]. מלגלא כתיב אחד [קידושין כד.]. כשבגילה שני כתובין בשני דברים דאמרי׳ דאי ניחא לגילה דבריהם דאמרי׳ דאי ניחא לגילה מיניהו נכתוב חד ונילף אידך מיניה [מנחות נ:]. **ולמאן דאמר מלמדין.** ר׳ יהודה דאמר מלמדין. ר׳ יהודה ממכת מרדות דנלמדי מרבעי מיתות (דף מז:): [פסחים כו.]. בכל דוכתי דאמרי׳ אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר ר׳ יהודה היא ומסכת ולפיכך [מנחות נ:]. **דתנא דבי רבי ישמעאל.** מתניתין דבי רבי ישמעאל היא שנמנית ונסדרה בבית מדרשו של ר׳ ישמעאל ומילתיה הא תנאים הרבה כמו שמדברו רבי מאיר ור׳ אושעיא [לקמן מא.]. **לא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת.** ולקח הכהן וחרק הכהן בעיני דמשמע בעלמא על ידו ולא על ע״י אחרים (ע״רוברבן קנ:). **בינו לבין הרצפה.** דבעינן לעמוד לשרת ולא לבין שמירה [פסחים סח:]. **רגלו אחת וכו׳.** כהן העומד על גבי כלי לו אחד לו שום דבר המונע בינו לבין הרצפה ועבד עבודתו פסולה דכתיב ורמת כסל אחוז הליום העומדים שתחת עמידתו דשמר אחוז [שבת צג:]. **ארעית דתהומא.** שולי תהום [רשב״ם ב״ב סג:]. **נתינה.** מתנת הקרן דמזבח. **אלא בימין.** דכל מקום שנאמר אצבע דהוה אינה אלא ימין. **וכי נאמרה יד בקבלה.** כי נאמר אצבע דהוה אינה אלא ימין. **יד אינה אלא ימין.** דגמר מידו דימנית המלגורע [עטיר] [לשיטתם״ק: עני עי׳ בע״ב מה שהובא משם] [שם י.].

עד א מיי׳ פ״ה מהלכות טומאת מקדש הלי״ח: עה ב מיי׳ שם הלי״ט: עו ג מיי׳ פ״ג מהלכות בית הבחירה הלי״ט:

[ג]וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין. ולמאן דאמר מלמדין, שתויי יין הוה ליה שלישי, ושלשה לדברי הכל אין מלמדין: **עומד על גבי כלים, על גבי בהמה, על גבי רגלי חבירו, פסל:** מנלן, דתנא דבי רבי ישמעאל, הואיל ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים, מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת, אף רצפה לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה. וצריכא, דאי אשמעינן כלי, משום דלאו מינא דבשר גינהו, אבל בהמה דמינא דבשר הוא אימא לא; ואי אשמעינן בהמה דלא מינא דאדם הוא, אבל חבירו דאדם הוא אימא לא, צריכא. [ד]תניא, רבי אליעזר אומר, [א]רגלו אחת על הכלי ורגלו אחת על הרצפה, רגלו אחת על האבן ורגלו אחת על הרצפה, רואין, כל שאילו ינטל הכלי ותנטל האבן יכול לעמוד על רגלו אחת ויעבוד, עבודתו כשירה; ואם לאו, עבודתו פסולה. בעי רבי אמי, [ב]נדלדלה האבן ועמד עליה מהו, היכא דאין דעתו לחברה לא תיבעי לך דודאי חייצא, כי תיבעי לך דדעתו לחברה, מאי, כיון דדעתו לחברה כמה דמחברה דמיא, או דילמא השתא מיהא הא תלישא. רבה זוטי בעי להו הכי, בעי רבי אמי, [ג]נעקרה האבן ועמד במקומה מהו, מאי קא מיבעיא ליה, כי קדיש דוד רצפה עליונה קדיש, או דילמא עד לארעית דתהומא קדיש. ותיבעי ליה כל העזרה כולה. לעולם פשיטא ליה דעד ארעית דתהומא קדיש, והכי קמיבעיא ליה, [ה]דרך שירות בכך או אין דרך שירות בכך. תיקו: קיבל בשמאל פסול, ורבי שמעון מכשיר: תנו רבנן, [ו]באצבעו ולקח מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין, [ז]באצבעו ונתן מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין. [ח]אמר רבי שמעון, וכי נאמרה יד בקבלה, אלא באצבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין, הואיל ולא נאמרה יד בקבלה, קיבל בשמאל כשר. ור׳ שמעון ממה נפשך, אי איתא ליה גזירה שוה, כי לא נאמרה יד בקבלה מאי הוי; ואי ליתא ליה גזירה שוה, כי נאמרה יד בקבלה מאי הוי. אמר רב יהודה, לעולם ליתא ליה גזירה שוה, והכי קאמר, וכי נאמר יד ימנית בקבלה, הואיל ולא נאמר יד ימין בקבלה, קבל בשמאל כשר. אמר ליה רבה, אי הכי, אפילו נתינה נמי; ועוד, וכי ליתא ליה לר׳ שמעון גזירה שוה, [ט]והתניא, רבי שמעון אומר, כל מקום שנאמר ״יד״ אינה אלא ימין, ״אצבע״ אינה אלא ימין. אלא אמר רבא, לעולם איתא ליה גזירה שוה, והכי קאמר, וכי נאמרה יד בקבלה, הואיל ולא נאמרה בקבלה אלא אצבע, ואי אפשר לקבל באצבע, קיבל בשמאל כשר. אמר ליה רב סמא בריה דרב אשי לרבינא, איפשר דעביד ליה אזן לשפת מזרק ומקבל [ו] בה. אלא אמר אביי, זר הוי קרא שלשה, וא״כ ליהוי שלשה כתובין הבאין כאחד, ולמאי דפריש״ מתי שפיר, דאמיתה דמתוספר בגדים לא מייתי מיתה דמשפכן דזר הוי במיתה, ולבך אמרינן[מ] קשה, דהוה ליה שלשה כתובים הבאין כאחד. **ובגמרא פיליג,** וס״ה נמי דמגלי למימר משום דהוה חוץ רחוץ ידיה ורגליה שני כתובים הבאין כאחד, דתנא דבי רבי ישמעאל, הואיל ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים, מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה, דתנא דבי רבי ישמעאל, הואיל ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים, מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה, ואי איתא ליה גזירה שוה, מאי איכא למימר, הא לא מיבעיא ליה, כי קדיש דוד רצפה עליונה קדיש, או דילמא עד לארעית דתהומא קדיש. ותיבעי ליה כל העזרה כולה. לעולם פשיטא ליה דעד ארעית דתהומא קדיש, והכי קמיבעיא ליה, [ה]דרך שירות בכך או אין דרך שירות בכך. תיקו: קיבל בשמאל פסול, ורבי שמעון מכשיר: תנו רבנן, [ו]באצבעו ולקח מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין, [ז]באצבעו ונתן מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין. [ח]אמר רבי שמעון, וכי נאמרה יד בקבלה, אלא באצבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין, הואיל ולא נאמרה יד בקבלה, קיבל בשמאל כשר. ור׳ שמעון ממה נפשך, אי איתא ליה גזירה שוה, כי לא נאמרה יד בקבלה מאי הוי; ואי ליתא ליה גזירה שוה, כי נאמרה יד בקבלה מאי הוי. אמר רב יהודה, לעולם ליתא ליה גזירה שוה, והכי קאמר, וכי נאמר יד ימנית בקבלה, הואיל ולא נאמר יד ימין בקבלה, קבל בשמאל כשר. אמר ליה רבה, אי הכי, אפילו נתינה נמי; ועוד, וכי ליתא ליה לר׳ שמעון גזירה שוה, [ט]והתניא, רבי שמעון אומר, כל מקום שנאמר ״יד״ אינה אלא ימין, ״אצבע״ אינה אלא ימין. אלא אמר רבא, לעולם איתא ליה גזירה שוה, והכי קאמר, וכי נאמרה יד בקבלה, הואיל ולא נאמרה יד בקבלה אלא אצבע, ואי אפשר לקבל באצבע, קיבל בשמאל כשר. אמר ליה רב סמא בריה דרב אשי לרבינא, איפשר דעביד ליה אזן לשפת מזרק ומקבל [ו] בה. אלא אמר אביי, דכריך ליה לולב בסודרא ונוטלו[כא] ומקבל ביה. דהוה מוזן וכן צריך לומר מתוך שמעתא דהתם[כב], דקאמר רבא גופיה ״מין במינו חייב״ דקאמר רבא גופיה ״מין במינו חייב״ ולקיחה ע״י דבר אחר שמה לקיחה. **ומקבל שמה** מהיות דיומא (דף מז.) דקאמר ״הניחם בתוך מזרק בתוך מזרק מהו׳, מאי קא מיבעיא ליה, הא כי האי גונא הויא לקיחה דלקיחה מטעם בית יד, ולבסוף בית יד, ולבסוף לקיחה מטעם בית יד, הא כי האי גונא הויא לקיחה דלקיחה מטעם